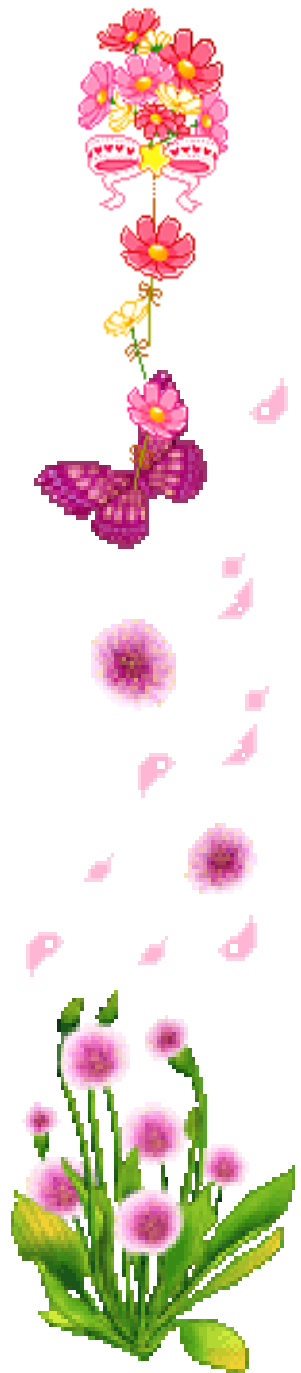

TRƯỜNG TIỂU HỌC TÂN BÌNH

LỚP 4

Tập làm văn – Lớp 4E

GV: Nguyễn Thị Bích Ngọc

Kiểm tra

Thế nào là miêu tả ?

Miêu tả là vẽ lại bằng lời những đặc điểm nổi bật của cảnh, của người, của vật để giúp người nghe, người đọc hình dung được các đối tượng ấy.

Thứ sáu ngày 09 tháng 12 năm 2022

Tập làm văn

Cấu tạo bài văn miêu tả đồ vật

I. Nhận xét

1. Đọc bài văn sau và trả lời câu hỏi:

Cái cối tân

Cái cối tân

Cái cối xinh xinh xuất hiện như một giấc mộng, ngời chễm chệ giữa gian nhà trống.

U gọi nó là cái cối tân. Cái vành, cái áo đều làm bằng nan tre. Hai cái tai nó bằng tre già màu nâu. Mỗi tai có một cái lỗ tròn xoe. Lúc nào, tai cũng tỉnh táo để nghe ngóng. Cối có hai hàm răng bằng gỗ dẻ. U gọi là dăm. Răng nó nhiều, ken vào nhau. Vậy nên, người ta nói “chặt như nêm cối”. Nói đến cối lại phải nói đến cần. Cái cần dài bằng tre đực vàng óng. Đầu cần là củ tre, có cái chốt. Cái chốt bằng tre mà rắn như đanh, móc vào tai cối. Từ chỗ tay cầm có cái thùng buộc vào xà nhà. Đẩy đi kéo lại cối kêu ù ù.

Chọn được ngày lành tháng tốt, u đong một gánh thóc vàng ươm về. Đổ vào lòng cối, u xay thử. Từ xung quang cối, gạo lẫn trấu chảy xuống vành rào rào như mưa. U vốc ra một nắm, tãi ra, thổi phù phù. Cả vốc gạo chỉ lỏ vài hạt thóc. U gật đầu nói: “Cối tuy mới, chữa thuần nhưng mà nó xay được thế này là nhất đấy!” Cứ thế ngày lại ngày qua, đêm đêm tôi xay lúa với u. Đêm đêm tiếng cối ù ù vui cả xóm...

Cái cối xay cũng như những đồ dùng đã sống cùng tôi – cái võng đay, cái chiếu manh, cái mâm gỗ, cái giỏ cua, cái chạn bát, cái giường nứa... - tất cả, tất cả chúng nó đều cất tiếng nói: “Chúng tôi được sống cùng với tuổi thơ anh. Chúng tôi hoàn toàn không muốn nhờ vả anh cái gì. Chúng tôi chỉ muốn theo dõi từng bước anh đi...”

Theo Duy Khánh

Ngày xưa, cách đây hơn bốn chục năm, ở nông thôn chưa có điện, chưa có máy xay xát như hiện nay nên người ta dùng cối xay tre để xay lúa. Hiện nay, một số gia đình nông thôn ở miền Bắc và miền Trung vẫn còn chiếc cối xay bằng tre giống như thế này.

Tập làm văn

Cấu tạo bài văn miêu tả đồ vật

I. Nhận xét

1. Đọc bài văn và trả lời câu hỏi:

a) Bài văn tả cái gì?

Bài văn tả cái cối xay gạo bằng tre.

Tập làm văn
Cấu tạo bài văn miêu tả đồ vật

I/ Nhận xét

Bài văn được chia làm mấy đoạn?

Bài văn được chia làm 4 đoạn.

Đoạn 1: Cái cối xinh xinh . . . gian nhà trống.

Đoạn 2: U gọi nó là cái cối tân . . . cối kêu ù ù.

Đoạn 3: Chọn được ngày lành . . . vui cả xóm.

Đoạn 4: Cái cối xay . . .theo dõi từng bước anh đi.

Thứ sáu ngày 09 tháng 12 năm 2022

Tập làm văn

Cấu tạo bài văn miêu tả đồ vật

b) Tìm các phần mở bài, kết bài. Mỗi phần ấy nói lên điều gì ?

Mở bài:(Đoạn 1) Cái cối xinh xinh xuất hiện như một giấc mộng, ngồi chễm chệ giữa gian nhà trống.

→ Giới thiệu về cái cối xay.

Kết bài: (Đoạn 4) Cái cối xay cũng như những đồ dùng đã sống cùng tôi - cái võng đay, cái chiếu manh, cái mâm gỗ, cái giỏ cua, cái chạn chén, cái giường nứa,...-tất cả, tất cả chúng nó đều cất tiếng nói: “ Chúng tôi được sống cùng với tuổi thơ anh. Chúng tôi hoàn toàn không muốn nhờ vả anh cái gì. Chúng tôi chỉ muốn theo dõi từng bước anh đi...”

→ Tình cảm của bạn nhỏ với các đồ dùng trong nhà.

Tập làm văn

Cấu tạo bài văn miêu tả đồ vật

Phần mở bài dùng giới thiệu đồ vật được miêu tả.

Phần kết bài thường nói đến tình cảm, sự gắn bó thân thiết của người với đồ vật đó hay ích lợi của đồ vật ấy.

c) Các phần mở bài, kết bài đó giống với những cách mở bài, kết bài nào đã học ?

→ *Giống kiểu mở bài trực tiếp và kết bài mở rộng trong văn kể chuyện.*

Thế nào là mở bài trực tiếp?

Mở bài trực tiếp là giới thiệu ngay đồ vật sẽ tả là cái cối tân.

Thế nào là kết bài mở rộng?

Kết bài mở rộng là bình luận thêm về đồ vật.

Tập làm văn

Cấu tạo bài văn miêu tả đồ vật

d) Phần thân bài tả cái cối theo trình tự như thế nào ?

Phần thân bài tả hình dáng cái cối theo trình tự từ bộ phận lớn đến bộ phận nhỏ, từ ngoài vào trong, từ phần chính đến phần phụ, cái vành, hai cái tai, hàng răng cối, cần cối, đầu cần, cái chốt, dây thừng buộc cần và tả công dụng của cái cối: dùng để xay lúa, tiếng cối làm vui cả xóm.

d) Phần thân bài tả cái cối theo trình tự như thế nào?

Đoạn 1.

→ Tả hình dáng cái cối.

bộ phận lớn \implies bộ phận nhỏ

từ ngoài \implies vào trong

phần chính \implies phần phụ

cái vành \implies cái áo

hai cái tai \implies lỗ tai

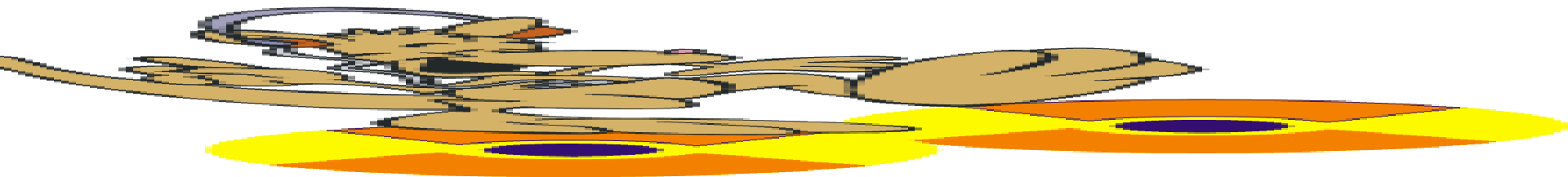
hàm răng cối \implies dăm cối

cần cối \implies đầu cần \implies cái chốt \implies dây thùng

d. Phần thân bài tả cái cối theo trình tự như thế nào ?

Đoạn 2.

→ Tả công dụng của cái cối.

Tập làm văn

Cấu tạo bài văn miêu tả đồ vật

d) Phần thân bài tả cái cối theo trình tự như thế nào ?

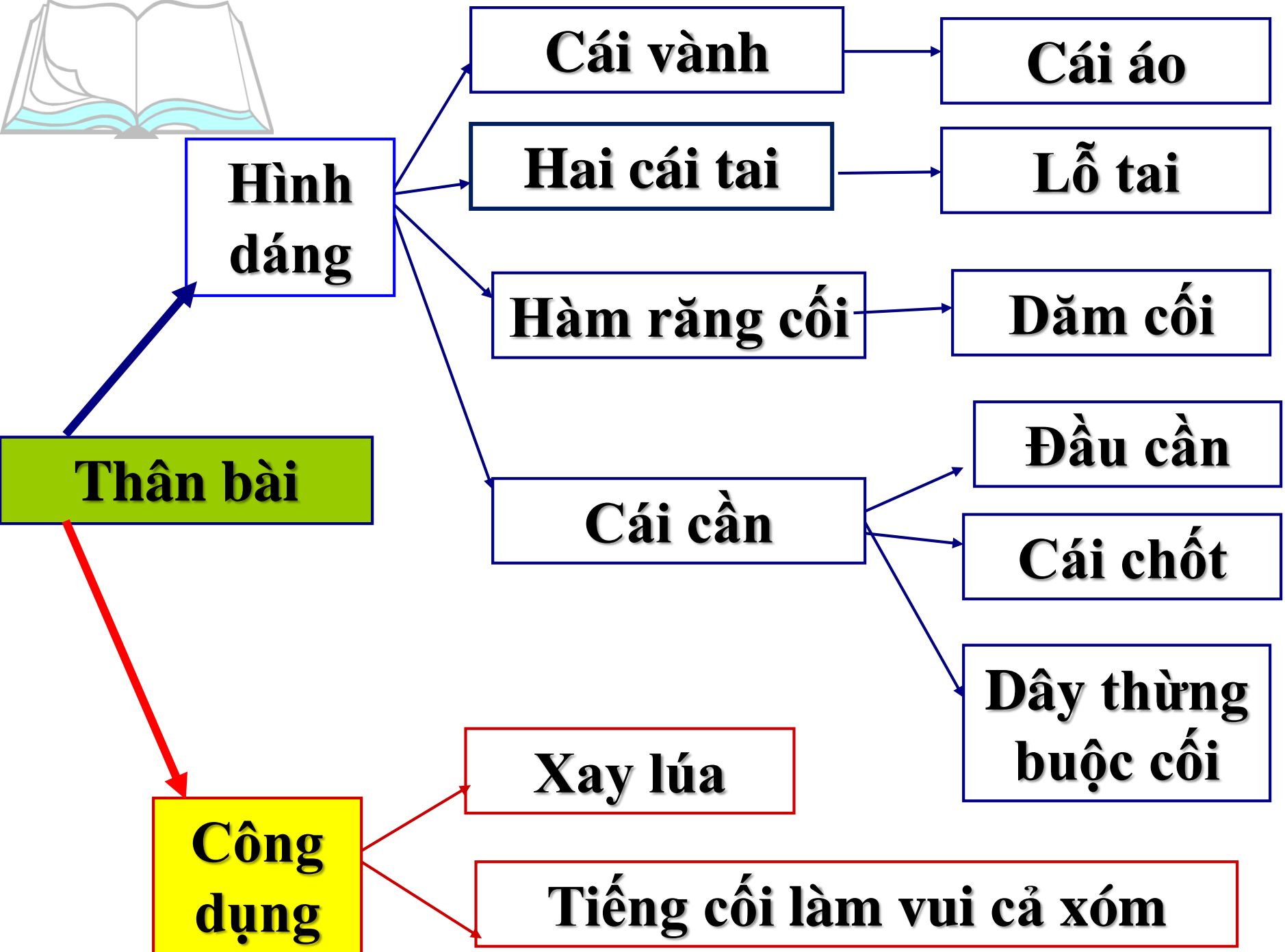
Đoạn 2: → Tả hình dáng cái cối.

bộ phận lớn → bộ phận nhỏ

từ ngoài → vào trong

phần chính → phần phụ

Đoạn 3: → Tả công dụng của cái cối.

9. dây thừng

6. cần cối

8. cái chốt

3. cái tai

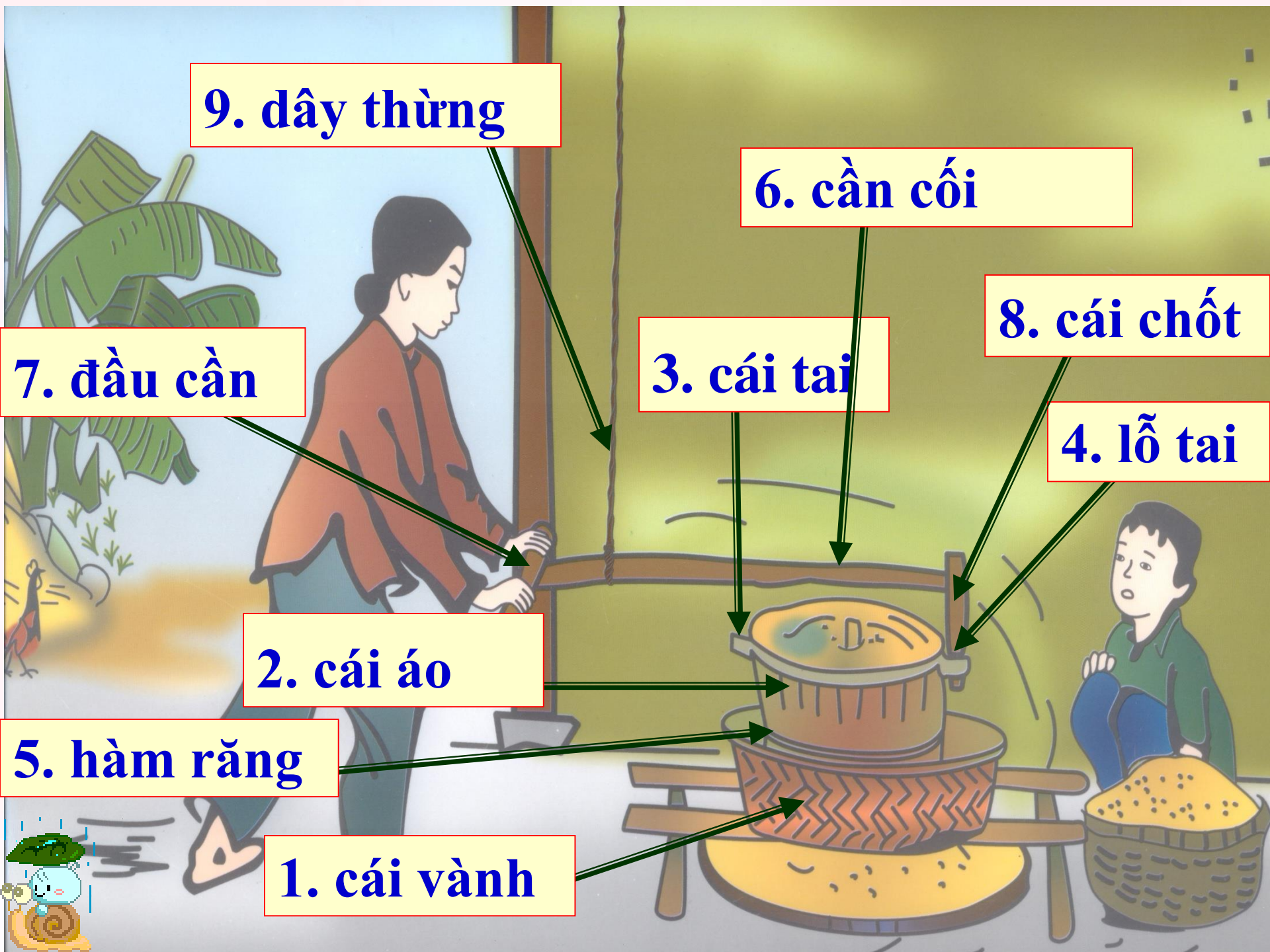
4. lỗ tai

7. đầu cần

2. cái áo

5. hàm răng

1. cái vành

Để miêu tả cái cối tác giả đã sử dụng những biện pháp nghệ thuật nào ?

Những hình ảnh so sánh

- Chặt **như** nê-m cối.
- Cái chốt bằng tre mà rắn **như** đanh.

Những hình ảnh nhân hóa

- Tai cũng **tỉnh táo để** nghe ngóng.
- Tất cả chúng nó đều **cát tiếng nói**.

Trong khi miêu tả cái cối, tác giả đã dùng những hình ảnh so sánh nhân hóa thật xinh động: chạt như nôm cối, cái chốt bằng tre mà rắn như đanh, cái tai tinh táo để nghe ngóng, cái cối xay, cái vông đay, cái chiếu manh, cá mâm gỗ, cái giỏ cua, cái chạn bát, giường nứa, ... tất cả, tất cả chúng nó đều cất tiếng nói ... Tác giả đã quan sát cái cối xay gạo bằng tre rất tỉ mỉ, tinh tế bằng nhiều giác quan. Nhờ sự quan sát tỉ mỉ, tinh tế ấy với cách sử dụng linh hoạt các biện pháp tu từ so sánh và nhân hóa trong bài làm cho bài văn miêu tả cái cối xay gạo chân thực mà sinh động.

1. Bài văn:

Cái cối tân

Cái cối xinh xinh xuất hiện như một giắc mộng, ngôi chễm chệ giữa gian nhà trống.

U gọi nó là cái cối tân. Cái vành, cái áo đều làm bằng nan tre. Hai cái tai nó bằng tre già màu nâu. Mỗi tai có một cái lỗ tròn xoe. Lúc nào tai cũng tỉnh táo để nghe ngóng. Cối có hai hàm răng bằng gỗ dẻ. U gọi là dăm. Răng nó nhiều, ken vào nhau. Vậy nên người ta nói “chật như nêm cối”. Nói đến cối lại phải nói đến cần. Cái cần dài bằng tre đực vàng óng. Đầu cần là củ tre, có cái chốt. Cái chốt bằng tre rỗng như đanh, móc vào tai cối. Từ chỗ tay cầm có cái thùng buộc vào xà nhà. Đây lại, cối kêu ù ù.

Chọn được ngày lành tháng tốt, u đóng một gánh thóc vàng ươm về. Đổ vào cối, u xay thử. Từ xung quanh cối, gạo lẫn trấu chảy xuống vành rào rào như mưa. U vốc ra một nắm, tãi ra, thổi phù phù. Cả vốc gạo chỉ lĩ một vài hạt thóc. U gật đầu nói: “Cối tuy mới, chưa thuần nhưng mà nó xay được thế này là nhất đấy !” Cứ thế ngày lại ngày qua, đêm đêm tôi xay lúa với u. Đêm đêm tiếng cối ù ù vui cả xóm.

Cái cối xay cũng như những đồ dùng đã sống cùng tôi – cái võng đay, cái chiếu manh, cái mâm gỗ, cái giỏ cua, cái chạn bát, cái giường nứa... - tất cả, tất cả chúng nó đều cất tiếng nói: “Chúng tôi được sống cùng với tuổi thơ anh. Chúng tôi hoàn toàn không muốn nhờ vả anh cái gì. Chúng tôi chỉ muốn theo dõi từng bước anh đi...”

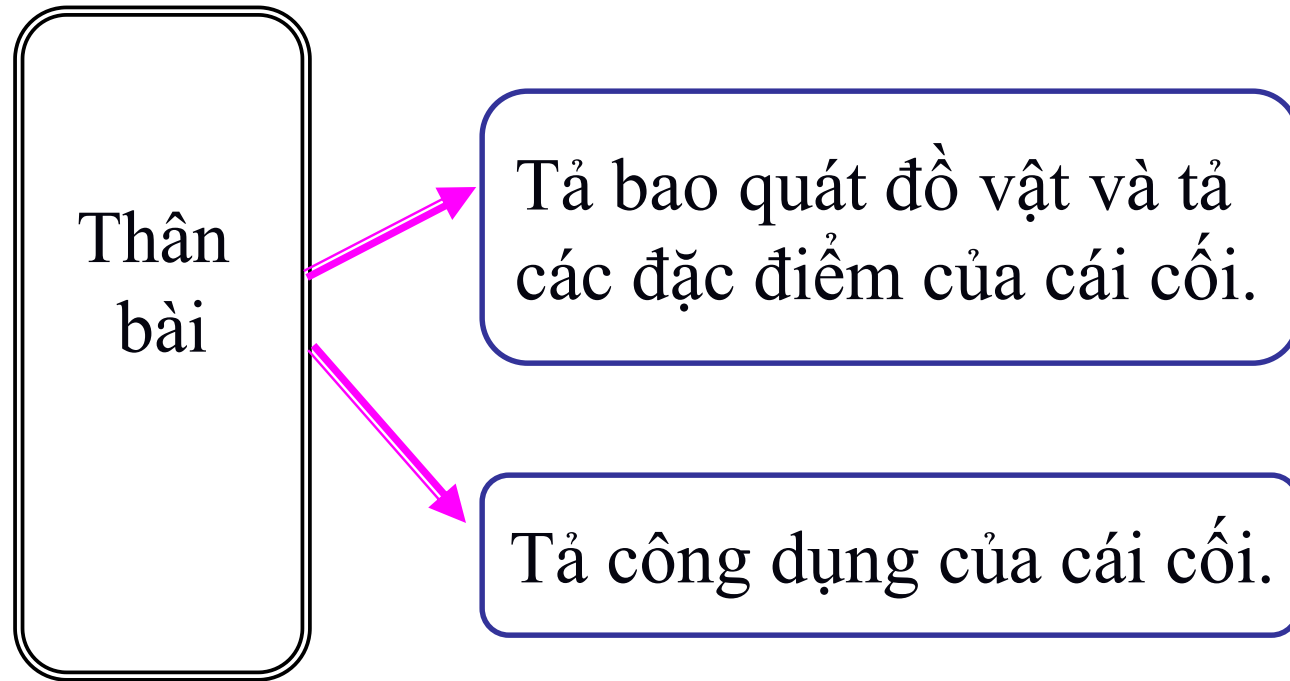
Mở
bài

Thân
bài

Kết
bài

Tập làm văn

Cấu tạo bài văn miêu tả đồ vật

Tập làm văn
Cấu tạo bài văn miêu tả đồ vật

I. Nhận xét

Bài: Cái cối tân

Mở bài(Đoạn 1) - Giới thiệu ngay đồ vật được miêu tả là cái cối. (Mở bài trực tiếp)

Thân bài(Đoạn 2) - Tả đặc điểm hình dáng cái cối.
(Đoạn 3) - Tả công dụng của cái cối.

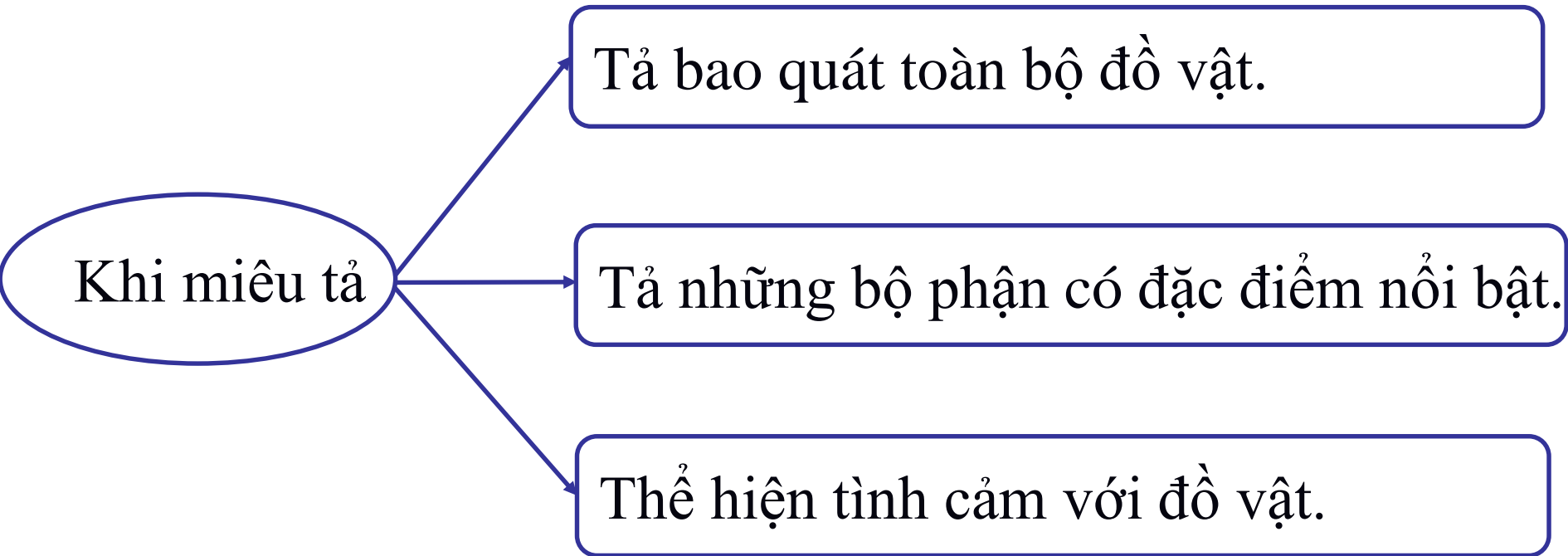
Kết bài(Đoạn 4) - Nêu phần kết bài có bình luận thêm về tình cảm của bạn nhỏ với các đồ dùng trong nhà.
(Kết bài mở rộng)

Thứ sáu ngày tháng 12 năm 2022

Tập làm văn

Cấu tạo bài văn miêu tả đồ vật

2. Theo em, khi tả một đồ vật, ta cần tả những gì ?

Muốn tả đồ vật tinh tế, tỉ mỉ phải tả bao quát toàn bộ đồ vật, rồi tả những bộ phận có đặc điểm nổi bật, không nên tả hết mọi chi tiết, mỗi bộ phận vì như vậy sẽ lan man, dài dòng.

Để miêu tả cái cối tác giả đã sử dụng những biện pháp nào ?

So sánh

- Chặt **như** nêm cối.
- Cái chốt bằng tre mà **rắn như** đanh.

Nhân hóa

- Tai cũng **tỉnh táo để nghe** **ngóng**.
- Tất cả chúng nó đều **cất** **tiếng nói**.

Thứ sáu ngày tháng 12 năm 2022

Tập làm văn

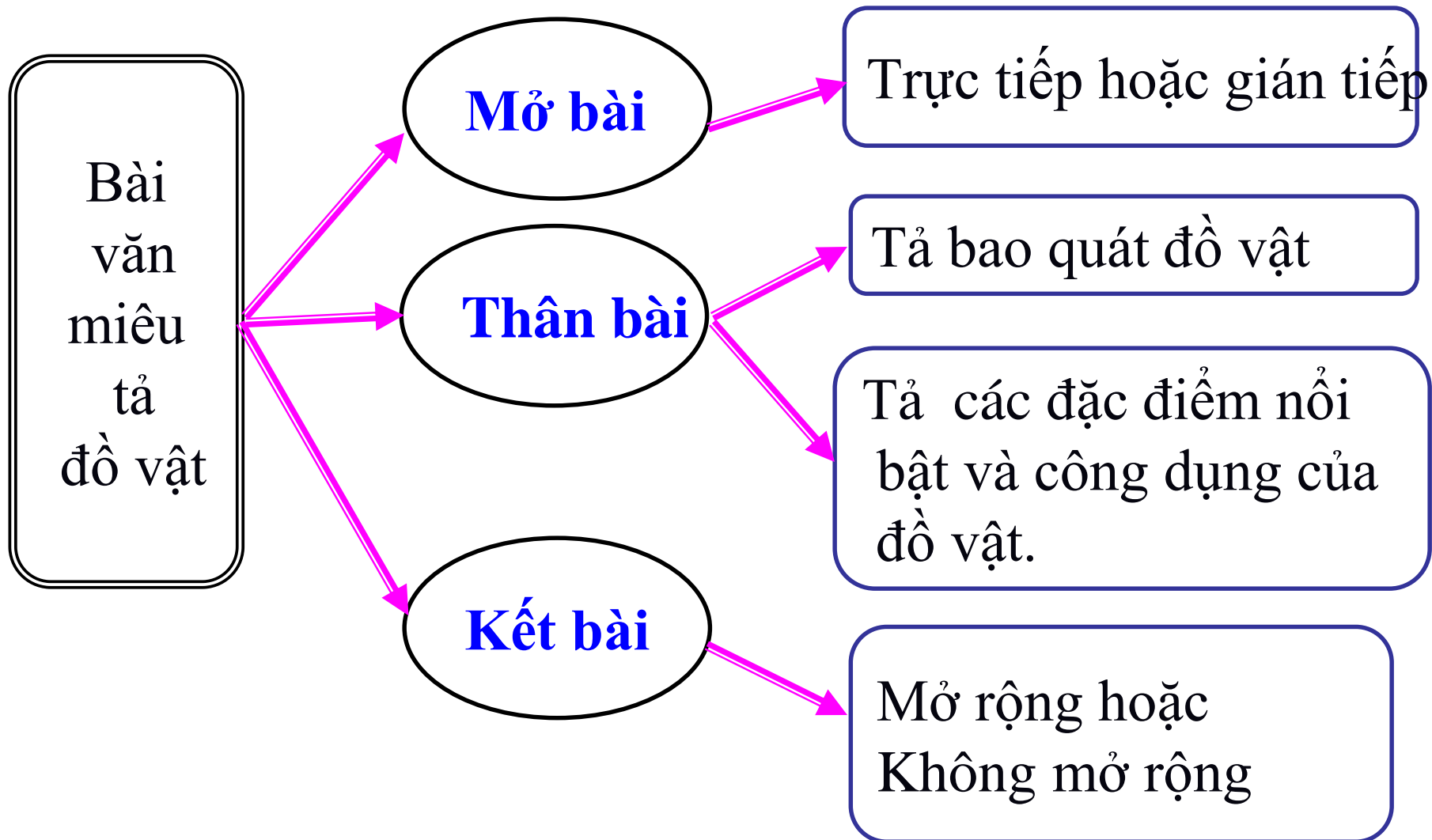
Cấu tạo bài văn miêu tả đồ vật

Để miêu tả cái cối tác giả đã sử dụng những giác quan nào ?

Mắt

Tai

II. Ghi nhớ:

II. Ghi nhớ:

1. Bài văn miêu tả đồ vật có ba phần là mở bài, thân bài và kết bài.
2. Có thể mở bài theo kiểu trực tiếp hay gián tiếp và kết bài theo kiểu mở rộng hoặc không mở rộng.
3. Trong phần thân bài, trước hết, nên tả bao quát toàn bộ đồ vật rồi tả những bộ phận có đặc điểm nổi bật.

Luyện tập

Ở phần thân bài tả cái trống trường, một bạn học sinh đã viết:

Anh chàng trống này tròn như cái chum, lúc nào cũng chễm chệ trên một cái giá gỗ kê ở trước phòng bảo vệ. Mình anh ta được ghép bằng những mảnh gỗ đều chẵn chẵn, nở ở giữa, khum nhỏ lại ở hai đầu. Ngang lưng quấn hai vành đai to bằng con rắn cạp nong, nom rất hùng dũng. Hai đầu trống bịt kín bằng da trâu thuộc kĩ, căng rất phẳng.

Sáng sáng đi học tới gần trường, tôi nghe thấy tiếng ồm ồm giục giã “Tùng! Tùng! Tùng!” là chúng tôi rảo bước cho kịp giờ vào học. Vào những lúc tập thể dục, anh trống lại “cầm càn” cho chúng tôi theo nhịp “Cắc, tùng! Cắc, tùng!” đều đặn. Khi anh ta “xả hơi” một hồi dài là lúc chúng tôi cũng được “xả hơi” sau một buổi học.

Tập làm văn

Cấu tạo bài văn miêu tả đồ vật

- Tìm câu văn tả bao quát cái trống.
- Nêu tên những bộ phận của cái trống được miêu tả.
- Tìm những từ ngữ tả hình dáng, âm thanh của cái trống.
- Viết thêm phần mở bài và kết bài để thành bài văn hoàn chỉnh

a) Câu văn tả bao quát cái trống.

Anh chàng trống này tròn như cái chum, lúc nào cũng chễm chệ trên một cái giá gỗ kê trước phòng bảo vệ.

b) Tên những bộ phận của cái trống được miêu tả.

- ✓ *Mình trống*
- ✓ *Ngang lưng trống*
- ✓ *Hai đầu trống*

Mình trống

c) Những từ ngữ tả hình dáng và âm thanh của trống.

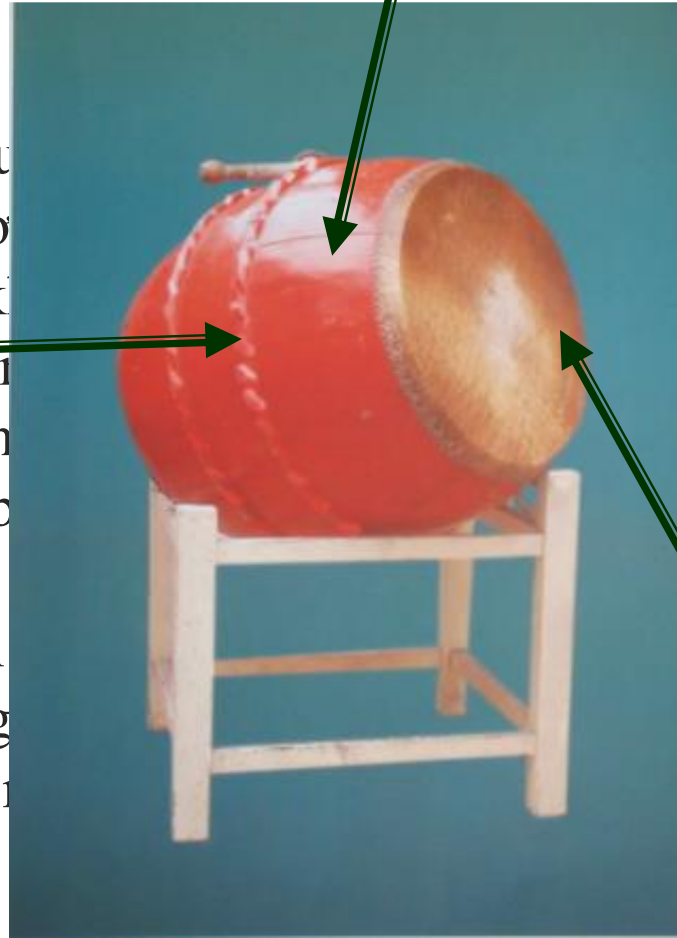
Ngang lưng trống

• Hình dáng:

- Tròn như cái chum
- Mình anh ta được chẵn, nở ở giữa, kiềng
- Hai đầu bịt kín bằng da

• Âm thanh:

- Tiếng trống ồm ồm
- Trống “cầm càng đều đặn. Giục trẻ
- Trống “xả hơi”

đều chẵn

n cạp

t phẳng.

Tùng !”
Đau
tùng !”
trống

d) Viết thêm phần mở bài và kết bài để thành bài văn hoàn chỉnh.

Mở bài trực tiếp

Những ngày đầu cắp sách đến trường, có một đồ vật gây cho tôi ấn tượng nhất, đó là chiếc trống trường.

Cái trống có mặt ở ngôi trường em không biết đã bao năm rồi. Thầy bảo: “ít nhất cũng trên chục năm rồi”. Thế mà trống vẫn còn tốt, vẫn còn sang sảng gọi chúng em nhanh chân vào lớp mỗi ngày.

Mở bài gián tiếp

Kỉ niệm của những ngày đầu đi học là kỉ niệm mà mỗi người không bao giờ quên. Kỉ niệm ấy luôn gắn với những đồ vật và con người. Nhớ những ngày đầu đi học, tôi luôn nhớ tới chiếc trống trường tôi, nhớ những âm thanh rộn rã, náo nức của nó.

Kết bài mở rộng:

Trống trường đã trở thành người bạn đồng hành với chúng em. Mai đây, khi lớn lên, dù có đi đến bất cứ nơi nào của Tổ quốc song tiếng trống trường mãi mãi vẫn bập bùng bao kỉ niệm.

Rồi mai đây, chúng tôi sẽ phải rời xa mái trường tiểu học Kim Hoa B thân thương nhưng âm thanh thoi thốc, rộn ràng của tiếng trống trường thưở ấu thơ vẫn vang vọng mãi trong tâm trí tôi.

Kết bài không mở rộng:

Tạm biệt anh trống. Ngày mai anh nhớ "tùng, tùng, tùng, ..." gọi chúng tôi đến trường nhé!

Ví dụ: Mở bài

- **Anh chàng trống là người bạn thân thiết nhất với tôi trong những năm cấp sách đến trường.**

Hoặc

- **Ở trường, cái gì đối với tôi cũng gắn bó thân thương nhưng có lẽ anh chàng trống là người bạn mà tôi yêu quý nhất.**

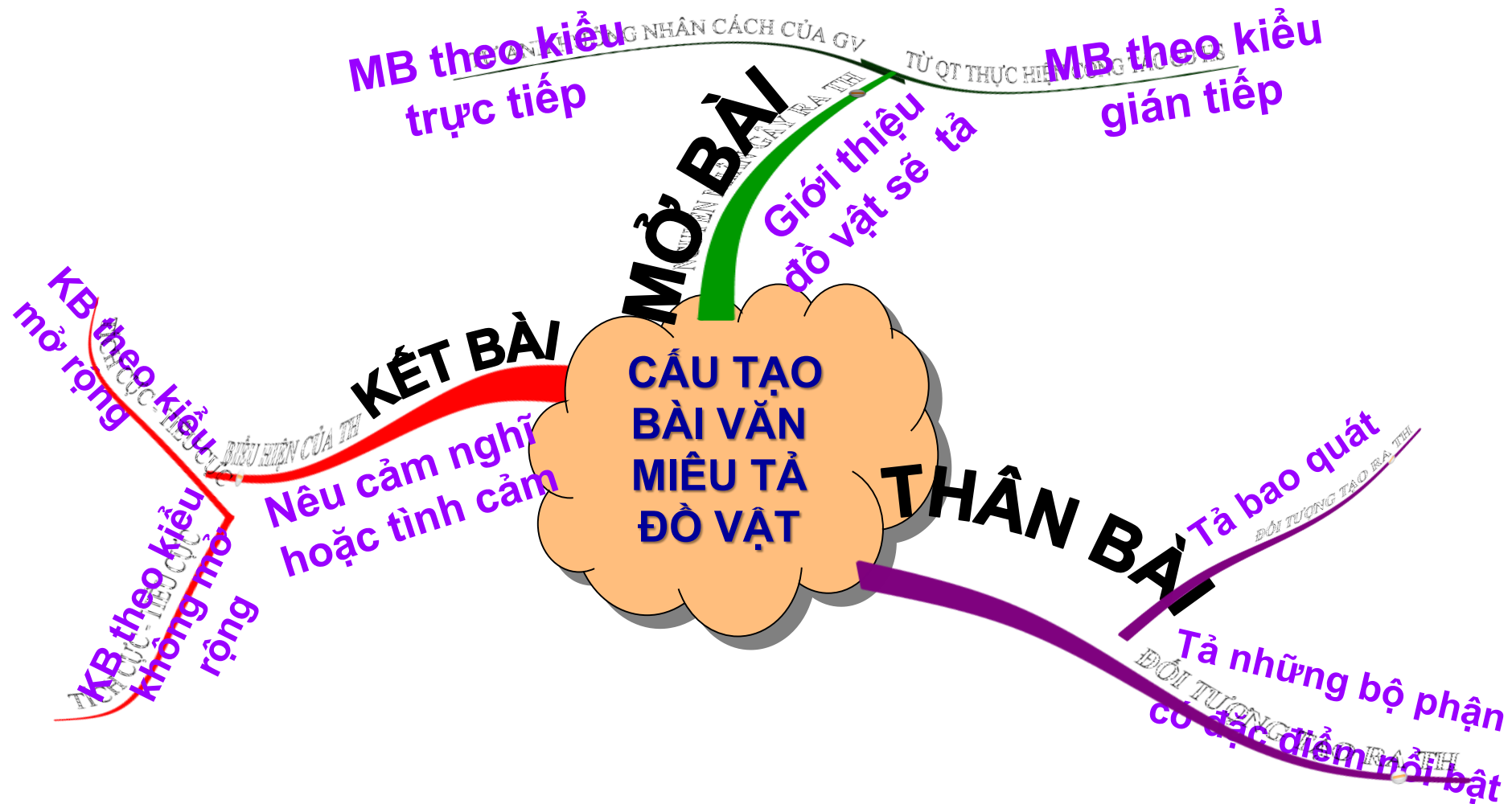
Ví dụ: Kết bài:

Tạm biệt anh trống, đám học trò chúng tôi ra về.

Hoặc:

Kì nghỉ hè đã đến rồi, phải chia tay với anh trống tôi buồn lắm. Tôi mong mỗi ngày tựu trường đến nhanh để gặp lại anh trống, người bạn thân yêu của tôi.

Củng cố

Tiết học kết thúc
Chúc các em chăm ngoan học giỏi.

